

OBSAH

Předmluva	5
Předmluva k druhému a třetímu vydání	7

I. HRANICE MEZI SVĚTEM ZVÍŘAT A LIDÍ

Radost ryb	9
Co zaznamenaly přístroje	10
Hry zvířat	11
Zvířata s nemocnými nervy	12
Vyhraněné osobnosti	13
I kuchynští švábi jsou individuality	14
Krvlačná sluněčka	15
Je chytrá včela, nebo moucha?	16
V čem se Goethe mylil	17
Nenávidí čáp žábu?	18
Mají včely monarchistické sklonky?	19
Mimo dobro a зло	20
Rozumíme zvířatům?	21
Můžeme zvířatům „čist z tváře“	23
Soudní rozsudek nad dvěma vepři	24
Psychologie zvířat se stává vědou	24
Myslivecká latina ještě i dnes	27
Zvířata mohou hromadit zkušenosti	28
Cvičené dešťovky	30
Havran a kus papíru	31
Vázaná nebo volná paměť?	32
Mohou zvířata snít o minulosti?	33
Pokus se slavným koněm	34
Pravda o „chytrém Hansovi“	35
Roztocké kavky	37
Jak pozná pes svého pána	38

<i>Kurwenal byl analfabet</i>	39
<i>Ani psi nedovedou myslit</i>	40
<i>Pudlík plave přes vodu</i>	41
<i>Mají mravenci zločinné sklonky?</i>	42
<i>Kůže a skleněný zvon</i>	43
<i>Opice z Tenerify</i>	44
<i>Hrací známky a automat</i>	46
<i>Negativní výsledky</i>	47
<i>Zvířata nechápu smysl celku</i>	48
<i>Koza, která si škrábala záda</i>	49
<i>Bobr inženýrem</i>	50
<i>Jak zvířata užívají nástrojů</i>	51
<i>Co zvířata nepochopí</i>	52
<i>Hranice mezi světem zvířat a lidí</i>	54
<i>Dánská dvojčata</i>	54
<i>Ještě něco o instinktech</i>	55
<i>Instinkt útěku a instinkt dravosti</i>	56
<i>Vystřihovánky zobonosky</i>	59
<i>O podstatě instinktivních pohybů</i>	60
<i>Na instinkty není spolehnutí</i>	61
<i>Instinkt a reflex</i>	64
<i>Když se stal člověk člověkem</i>	65
<i>Slovník zvířat</i>	66
<i>Řeč hmyzu</i>	67
<i>Aris, Haris a Paris</i>	69

II. CO DOKÁŽÍ SMYSLY

<i>Odlišné světy</i>	70
<i>Mohou zvířata rozeznávat barvy?</i>	71
<i>Výzva ke všem chovatelům psů</i>	72
<i>Pokus s barevným papírem</i>	74
<i>O okounovi, který se vyhýbal pavímu očku</i>	75
<i>Znají se ryby mezi sebou?</i>	77
<i>Smysl včel a mravenců pro čas</i>	78
<i>Podmíněné reflexy</i>	79
<i>Zvířata v labyrintu</i>	80
<i>Zvířata se vracejí domů</i>	81
<i>Zvážený neklid tažných ptáků</i>	82
<i>Hádanka ptačího tahu.</i>	83
<i>Kuň jako policejní pes</i>	85
<i>Netopýři a ultrazvukové vlny</i>	85
<i>Umějí zvířata počítat?</i>	86

III. ČLENĚNÁ SPOLEČENSTVÍ

<i>Mrak zkázy</i>	88
<i>Proč putují kobylky</i>	89
<i>Společenství bez pocitu vzájemnosti</i>	90
<i>„Nahoře“ a „dole“ v kurníku</i>	92
<i>Nezáleží na teorii</i>	93
<i>Jak daleko se vzdalují slepice od kurníku?</i>	95
<i>Když se slepice bouří</i>	96
<i>Záliba v družnosti</i>	96
<i>Uvnitř holubníku</i>	98
<i>Svobodný je v nevýhodě</i>	99
<i>Ráj mládí</i>	100
<i>Když se kurník otevře</i>	101
<i>Sedmnáct koní a jeden kbelík ovsa</i>	102
<i>Nejsmutnější úděl na světě</i>	103
<i>Opice a banán</i>	104
<i>Kdo pochoduje v cele</i>	105
<i>Vojnice opředená pověstmi</i>	106
<i>Stáří má přednost</i>	108
<i>Vedoucí zvíře v sloním stádu</i>	108
<i>Zvířata v úloze katů</i>	110
<i>Krutost z nedorozumění</i>	111
<i>Proč se lvi navzájem nesezherou</i>	113
<i>Případ s náčelníkem beranem</i>	113
<i>Právo na bydliště</i>	114
<i>Zde sídlí silný medvěd</i>	116
<i>Pes se cítí v zahradě pánem</i>	117
<i>Ta plechovka patří mně</i>	118

IV. SMYSL A ŽIVOT HMYZÍCH SPOLEČENSTEV

<i>Mravenec tolíkrát popsaný</i>	119
<i>Ochranná tvrz a dětský pokoj</i>	120
<i>Osobní průkaz mravence</i>	120
<i>I vlaštovky jsou „krkavčí rodiče“</i>	122
<i>Mateřská tragédie v grónském ledu</i>	123
<i>Adoptivní děti</i>	124
<i>Nevěrná čapí žena</i>	125
<i>Není-li to jeden, je to druhý</i>	126
<i>Mravenci nemají představeného</i>	128
<i>Potrava! Poplach! Poplach!</i>	129

<i>Válečníci a ulejváci</i>	129
<i>Válečné tažení amazonek</i>	130
<i>Kdo vede šík?</i>	131
„ <i>Otroci</i> “ spokojení se svým osudem	132
<i>Mšice</i> listové jako užitková zvířata	133
<i>Omezený obzor</i>	135
<i>Poslední živá včela</i>	136
<i>Ničemní povaleči</i>	138
<i>Dělnice v zaměstnání</i>	138
„ <i>Zbožňující dvorní dámy</i> “ a „ <i>klepavé chůvy</i> “	140
<i>Matka 50 miliónů dětí</i>	141
<i>Vražedný svatební let</i>	142
<i>Uvnitř královské buňky</i>	143
<i>Složené zvíře</i>	143
<i>Ničitelé měst</i>	144
<i>Záhadný čich</i>	145
<i>Hrdinská smrt bez hrdinské svatozáře</i>	146
<i>Nesentimentální sanitní služba</i>	147
<i>Neprobádané tajemství</i>	148
<i>Také včely mohou být individuality</i>	148
<i>Ubohá královna</i>	150
<i>Neudržitelnost rasové teorie</i>	150
<i>Stát, rodina, lid, nebo co?</i>	151
<i>Triumf nedružnosti</i>	153
<i>Žádné zvíře se neptá „proč?“</i>	154